

TRE FÖDELSEDAGSUPPVAKTNINGAR
1981 - 1983 - 1984
OCH ÅRHUNDRADETS FEST I KRONTORP 1982

Mariestad, den 7 november 2017

/ Alf

FÖRKLARING

Det har varit mycket sång i Barrud genom åren. Vi har hört berättas att förfäder och mödrar alla sjöng, både på söndagar och vardagar och mer än de andra sjöng morfar Johan. Han lyssnade på dåtidens slagdängor och satte egna ord till melodierna. Ernst Rolfs "Inte gör det mej nåt" gjorde han bland annat om till: *"Inte gör det mej nåt och inte gör det dig nåt, men svina va dä väldigt förargligt för!"*

I modern tid – om man med detta menar vår tid – har sjungandet (och spelandet) i alla de former varit stående och slående inslag i umgängeslivet i mer än femtio år. Birgit hanterade orgeln med bravur och Christer spelade blockflöjt, så att inget öga var torrt. Jag spelade också, både dragspel och orgel och gav formuleringen "hellre än bra" ett ansikte. Men "Tandborstarvalsens" gick inte av för hackor! ☺ På 1990- och 2000- talet har Janne och Lars hanterat gitarrerna med känsla och engagemang. Det har varit duon, trion och kvartetter som har ljudit genom åren. Så många festliga kvällar! Och barnbarnen har fortsatt traditionen och – i flera fall – överträffat föregångarna.

1980- talet var inget undantag vad gällde sjungandet. I denna sammanställning finns påminnelser om fyra födelsedagssånger:

Birgitta 40 år (bilder från 1980- talet)

Birgit 70 år (bilder från hennes 60- årsdag)

Tor Erik 60 år (bilder från hans 50- årsdag)

Krontorp 101 år (med bilder från tillfället i fråga)

Avsikten med sångerna var att, något (ibland avsevärt) överdriva huvudpersonens egenskaper och egenheter, med möjliga och stundom omöjliga rim- fasoner. Så här långt efteråt berättar sångerna, tillsammans med bilderna, mycket om den tiden. Det är helt enkelt en dokumentär om 1980- talets liv i vårt Barrud. Läs, le och njut (!)!

/Alf

TILL BIRGITTA ÅR 1981

Den 1 augusti 1981 (3 dagar i förväg) firade Birgitta sin 40-årsdag i Barrud. Alla var där och festen inleddes med en kort gratulationsvisa till Britt, eftersom hon fyllde 42 den dagen.

Många (inte minst Birgit) kom med uppslag och idéer till Birgittas hyllningssång. Sedan fick jag uppdraget att sammanställa det hela. Det blev Cornelis Wreesviks "Brev från Kolonien" (Hejsan morsan , hejsan stabben ...) som blev huvudmelodi och verserna blev nästan lika många som födelsedagsbarnets levnadsår. Dessutom plockade vi in en del andra (mer eller mindre passande) sångrader i visan.

I originalpapprena står det:

Text: Kornelis i Harsvika

Ton: Kornelis i Wreesvika

Sång: Nikolaus i Gäddevika (förhindrad att komma) samt Kvarnsjöhalsarna med fyra solar.

När jag inledde sjungandet med att säga: "Vi har hittat ett brev här som Birgitta skrivit till sina föräldrar i Malmö, men förmodligen glömt att posta", minns jag att Birgitta under några sekunder blev mycket mörk i ögonen, men det gick snart över.

Den här visan dokumenterar rätt bra, hur det var i Barrud i början av 1980- talet.

Hejsan Bent och hejsan Berta!
Här är brev från er lilla snärta.
Jag är ensam i mina kamrar;
barnen sover och Bernt han hamrar.

2. Det har regnat i minst en vecka,
så Bernt han måste taket täcka.
Allting här är så kallt och fruset.
Oj! Nu trampar de nå'n i gruset.

3. Det är Bernt som har slutat spika.
Han vill ha sig en extra fika
och jag har gjort en sockerkaka,
för jag vill vara en huslig maka.

4. Här i huset finns det småmöss
som gör mig så väldans rådlös.
Fällor vågar jag inte gillra,
för Pricken kunde ju på dom pillra,

5. Förra veckan var badarväder.
Jag tog av mig alla kläder,
tänkte tvätta hela kroppen,
men på bryggan så blev det stopp se'n.

6. Trots att vattnet var trettio grader,
blev jag iskall om mina vader.
Jag sa: "Usch och fy och hundan!
Nu sviker modet, så jag går undan!"

7. När vi kommit hem från Unden,
blev jag helt i köket bunden
och vid spisen det blev en svettpöl.
Vad gjorde Bernt? Jo, han hämta' lättöl.

Det var en redig banktjänsteman
som ville gå ut efter öl
som ville gå ut efter öl
som ville gå ut efter öl,
efter öl, efter hoppasän sa,
tra la la lej, som ville gå ut efter öl.

8. Jag tänker ofta på min Byrå
och det går ju ej att sy då
på den bonad som jag broderar,
så jag tror nog att jag cederar.

9. Annars är dess motiv så ljuvligt.
Kan ni tänka, det var en stuvbit!
Och dess text är mycket lättläst:
"Att vara borta är bara nästbäst!"

10. Sent på kvällen drar vi en spader
och då blir jag ju ganska glader,
om jag vinner den sista potten.
Men om inte, då är det botten!

Och Gittan satt i månens sken
och räknade i portmonnän:
Kronor en, kronor två, kronor tre,
kronor fyr. . . .

11. Jag var med i fotbollslaget
och jag sparkade en i taget.
Efter matchen vi for till Drake.
Han konstaterar: "Du är en krake!"

12. Här i trädgår'n dom spelar Bocca.
Jag tror inte dom har nå'n klocka,
För dom spelar halva natten.
Se'n frågar Bernt: "Ska jag hämta vatten?"

13. Jag har ej förnuft att fatta,
vem som ta'tt min trädgårdskratta.
Sist jag såg den, det var i boa.
Nej, nu måste jag gå på toa !

14. Mitt i natten, så blir man nödig
och man är då inte stödig.
Hellre sitter jag då på pottan
än går ut långt före ottan.

15. Oh! Jag älskar bonnauktioner!
Men vad är det för fasoner?
Om det finns nå't som jag behöver,
så är det femton som bjuder över.

16. En dag var vi i Eriksbaken.
Där bor en som visar staken!
Han sa runda ord och flasa',
Så vi for hem och tände brasa.

*G*ittan, Gittan!
Snart kan du få riktigt skoj.
Snart kan du fara till Nisse på egen höj.
Ingen behöver veta,
när du färdas i Käringstreta.
Så bra du mår,
när du trampa får,
på en bicycle från i går!

17. Barrudsborna är sällan hemma.
Alla är på Byastämman,
utom Yngve, som ses plöja.
Beslut på stämman: "Nu ska vi röja!"

18. Jag har inte plockat blommer.
Det gör Kaisa, när hon kommer.
Hon samlar in all möjlig flärd- skit
som ökar på mitt veckostäd- slit.

19. Jag vill vara så snäll och villig,
men inte är jag så särskilt billig,
när på Finngår'n jag helst vill äta.
Lönlöst är då att börja träta!

20. Men när jag öppnat sillaburken,
blir jag arg och tvär och purken,
för i köket är jag allena.
Varför är alla här jämt så sena?

*Ä*r du kvar här i Barrud, Bernt Ingemar?
Har du kvar några känslor för mig?
Jag går hemma på gården och väntar.
Jag går hemma och väntar på dig!

21. När jag blåser uti hornet,
sitter Bernt i Dammkärrs- tornet.
Kommer först på sjunde tuten,
Men då är han rätt len i truten.

22. Tja! Man ska väl inte klaga,
så länge man har mat att laga.
När jag skalar fjolårspotatis,
tänker jag: Den är god och gratis!

23. Ja, jag rör sakta i kastrullen.
Vi har klockorna i schatullen.
Men är det inte . . . ja, rent förbannat
att Bernt går efter de ur som stannat.

24. Jag tror jag måste honom rucka,
så jag slipper gå här och sucka,
över tid som ej kan nyttas.
Minst en timme han bör framflyttas!

25. Livet här är "Tuta! Tuta!"
En gång såg vi Nils Fransson luta.
Men den gåtan blev allt löst se'n,
För han reste sig framåt hösten.

26. I morr'n ska jag till shopping- center,
handla mat för mina ränter.
Det går nog åt, till sista öret,
men inte får jag så mycket för'et!

*J*a, se pe- engar, ja, se pe- engar
är till bekymmer, för fattig som för rik!
Ja, se pe- engar, ja, se pe- engar
är till bekymmer, för fattig som för rik!

27. Det har varit en väldig brådska
och i luften är det nog åska!
Här finns det mera att berätta,
men nu måste jag punkten sätta,

28. Hej, farväl och ha det mysigt!
Här börjar nu bli lite frysigt.
Tjo och flöjt och fadderittan!
Puss och kram från lilla Gittan.

TILL BIRGIT ÅR 1983

Till Birgits 70-årsdag skrev jag en hyllningsvisa som framfördes på Dalgatan 19 i Finnerödja av en stor grupp. Där fanns, utöver närmaste familjen, Vanja, Börje och Brita samt Märta och Gustaf Nilsson.

Hyllningsvisan var lite "vågad", så tillvida att jag använde två kända, religiösa sångmelodier. Frågan var om Birgit skulle bli förargad över denna händelse eller ...

Det visade sig att Birgit inte bara accepterade upplägget. Hon satt med sitt eget sånghäfte, som var försett med mer eller mindre passande foton till respektive vers och skrattade så hejdlöst, att vi flera gånger fick avbryta framförandet och börja om. Jag vill minnas att sången blev mycket uppskattad, trots pianistens felsepel emellanåt.

Verserna 1- 5 och 19- 20 : "Gå Sion din Konung att möta" och verserna 6- 18: "O, store Gud".

Bilder från 1973

Från dessa bilder, tio år framåt i tiden:

I dag våran Birgit vi hylla,
med en enkel och glad liten sång.
När du nu jämna år ska fylla,
vill vi utbrista här med en gång:
HURRA ! HURRA !
Må du leva och ha det så bra.
HURRA ! HURRA !
Må du leva och ha det så bra.

2. Och nu några små sällsamheter
som nog finns, just i din karaktär.
Att Birgit, Gustava du heter,
är ej obekant för någon här.
Var glad! Var glad!
att du efter din farmor blev döpt.
Var glad! Var glad!
att du efter din farmor blev döpt.

3 Nog minns du din barndom i Barrud,
där du levde tills du blev tju- ett.
Du var nog en mycket klok och rar "brud",
med anlag för kunskap och vett.
Men snart, stod klart
att du fallit för en som var smart
Han på fall dig fick
och så gick det, ja gick det som det gick.

4. Till Vallsjöbol styrdes se'n kosan
och där blev det ännu en epok.
Du blandade tungmod med "tjosan"
och på orgeln det stod en psalmebok.
Musik, musik
har du gillat i hela ditt liv.
Musik, musik
har du gillat i hela ditt liv.

5. De senaste glada tjugo åren,
du på Dalgatan haft din adress.
Du städat och njutit kaffetåren
och på terrassen du brutit din stress.
Så bra, att ha
en terrass, där man ensam kan va'.
Så bra, att ha
en terrass, där man ensam kan va'.

6. Nu är det dags för nya toner,
nu är det tid för mera återblick.
Vi ska nu kolla dina små fasoner,
ej under stol med någonting vi stick'.
Du må nu brista ut i frågo- ljud:
O, gode Gud! O, gode Gud!
Vad ska det bli av detta nu, månnstro?
Vad ska jag tro? Vad ska jag tro?

7. Din sovtid är ej obekant för någon
och din mattid, den är fast också.
Med bruna jersey- byxor sågs hon
och det fanns väl de som undra' då:
Har hon ej råd att köpa något nytt?
Har hon dem sytt? Har hon dem sytt?
Och har hon inte snart de byxor bytt,
så får vi "spytt", så får vi "spytt"

8. Till Skånelandet gillar Birgit fara;
att resa är en stor och het passion.
Ibland hon tar sig en tur till Skara
men helst av allt, en utlandsdestination.
Då tänker hon, med viss reservation:
O, min pension! O, min pension!
Ska jag ha råd att resa en gång till?
Men jo, jag vill! Men jo, jag vill!

9. O store tid, när jag en stad beskådar
som har båd' Domus och Åhléns,
då kan jag gå där, säkert uti två där,
utan att köpa ett par strumpor ens.
Då brister Gunnar ut i vredesgnid:
Att slösa tid! Att slösa tid!
Då brister Gunnar ut i vredesgnid:
Vi har ej tid! Vi har ej tid!

10. Från hela världen vykort har du samlat
som du beskådar under vintern lång.
När albumsinnehållet du tar fram glatt,
Du nynnar sakta på en välkänd sång.
Då brister Birgit ut i drömsångskvid:
O sommartid! O sommartid!
Då brister Birgit ut i drömsångskvid:
O sommartid! O sommartid!

11. Att spela orgel, likaså pianot,
är nog det bästa som du vet.
Men en gång blev det stopp i orgel- fanot
och även du, just då, gick ganska bet.
Då brast du ut där vid den majstångsskrud:
O gode Gud! Det blir ej ljud!
Och á capella sjöngs se'n grodorna:
Kva, kva, kva, kva; kva, kva, kva kva.

12. I skafferiet du samlar lite gotter
och dina drömmar uti källar'n göms.
När det se'n kommer barn- barns- råtter,
Snabbt som ögat då förrådet töms.
Då brister barnen ut i gallskriks- tjut.
Det har ta'tt slut! Det har ta'tt slut!
O mormor, farmor! Vi står inte ut.
Det är ju slut. Det är ju slut.

13. Att baka bröd och köpa nya kläder,
att handarbета likaså,
att promenera ut i all slags väder
och att din vilja genom få,
är några drag som du är omgedd av.
Du ställer krav! Du ställer krav!
Och om de kraven inte uppfylls snabbt,
Du ger ej tappt, du ger ej tappt.

14. I Barrudsmästerskapens amatörtrupp,
där är du med och kämpar hårt
och i de äldstes prisutdelnings- kärngrupp,
där har de andra det rätt svårt.
När Drake läser resultatet se'n:
Hon vann igen! Hon vann igen!
Då Drake brister ut på detta vis:
Här är ditt pris! Här är ditt pris!

15. En liten båt du ankrat upp i Unden
och den är bra att ha ibland.
Det är ej skönt att vara låst och bunden.
Bra att ro, men inte långt från land.
I tjol du frångick mångårig princip!
Med rop och pip, med rop och pip,
Du doppa' dig, blev våt från tå till topp.
Åh vilket dopp! Åh vilket dopp!

16. Dina barnbarn gillar du nog mycket och
du ger dem gärna något gott
och dom pallar nog för detta trycket,
tills de själva skaffat sig nå't "smått".
Då brister Birgit ut i baby- ljud:
O dode Dud! O dode Dud!
Då brister Birgit ut i baby. Ljud:
O dud så sött! O dode Dud!

17. En annan sak i vilken du ej struntar,
är den om veckotidningar.
Du läser gärna hela stora buntar
och ju äldre - desto bättre stoff de har.
Du läser allt som dina ögon når,
hur kungen mår, hur ödet spår.
Du läser om och om och om igen,
du sparar den och även den.

18. När Birgit hemåt ska från barrudsturen,
hon promenerar raskt i förväg då-
Se' n berättar hon för Britt i luren,
hur många meter hon fått gå:
"Jo, Gunnar glömt att jag i förväg gått.
Han kulor slätt, han kulor slätt,
så att han glömde både tid och rum.
Man kan bli stum! Man kan bli stum!

19. Nu byter vi åter musiken.
Vi vill säga ett avslutningsord.
Du bör nog inte va' besviken
som kan spela så många ackord.
Spela på! Spela på!
Dina toner må länge bestå.
Spela på! Spela på!
Dina toner må länge bestå.

20. Nu slutat vi såsom vi börja',
med en enkel och glad liten sång.
Här är ej skäl alls att sörja,
så vi brister nu ut än en gång:
/: HURRA! HURRA!
Må du leva och ha det så bra!
HURRA! HURRA!
Må du leva och ha det så bra! :/

TILL TOR ERIK 1984

När Tor fyllde sextio år, den 20 juli år 1984, hade familjen haft en tung vår och försommar. Gunnar hade lämnat oss den 17 mars och naturligtvis satte detta sin prägel på allting det året.

Tio år tidigare, när Tor fyllde femtio, kom det ett sjungande, dragspelsackompanjerat sällskap från mossebo- hållet som klätt ut sig, mer eller mindre till oigenkännlighet. Den här gången var det lite mera stillsamt!

Som melodi för uppvaktningsvisan valdes den ursprungligen norska "Per Spelman".

Bilder från 1974

Så här sjöngs det 1984:

Tor Erik! du hade ett norskstämplat pass.
Sen drog du iväg med ett kämpeplatt lass.
Du bytte bort Norge, fick Sverige som lön.
Du offrade norskfjord för viken vid sjön.
Du glade, gode jubilar!
Finns Norge kvar?

2. Nu hoppar vi över ditt liv före Britt.
--- Och dessa små streck står för fält som är vitt.
Du kom visst till Skagern - fick Britt där som gäst
och strax var det dags att stå parvis hos präst.
Du bar din frack vid pingst nästans, med elegans,
i bröllopsdans.

3. Tor Erik! Du hade en risig Peugeot
och jämt var ett schä, att få bilen att gå.
Du bytte bort fransk bil, fick Volkswagen se'n,
den senare kosta' visst sju tusen spänn.
Du trampa' gasen se'n i bott. Du dragit lott
och vinsten fått.

4. Tor Erik! Du bodde en tid i en stad.
Men Britt i den staden ej var särskilt glad.
Du bytte bort stadsliv - fick lantliv igen.
Du flytta' med Britt och blev granne med Sven.
Det gamla, goda Vallsjöbol, det Vallsjöbol.
Föll snö, sken sol

5. Tor Erik, den sätter man ej där man tar'n,
du fyllde ditt hus med tre vackra barn.
Den förste var Torbjörn, den senaste Mats
och mitt däremellan fick Patrik sin plats.
Du glade, gode barnafar, du barnafar
som ansvar tar.

6. Tor Erik! Du vaknar långt före den tupp
som brukar uppmana gåm's folk att stå upp.
Du tjarar och bönar, tills alla fått fart,
du kokar dem Kaffe, som arbetsdags- start.
Du gamle, gode Kaffe- Tor, du Kaffe- Tor,
i huset gnor.

7. Tor Erik! Du kämpar med jordgubbsogräs
och landet du kör med en svårstartad fräs.
Den gång den var erak och helt ostartbar,
så slog den bakut som den värsta barbar.
Du gamle, gode, norske gutt, du fick ej fjutt.
Du gick kaputt!

8. Tor Erik! Du bytte slät haka mot skägg
och lär då ha orsakat enstaka gnägg.
Det kom flera frågor, om jul stod för dörr,
så bocken vart vresig och blev snart som förr.
Du gamle, gode jubilar, du stål- farfar.
Är hakan bar?

9. Per Spelman, han lånat oss toner och vers.
Nu ska vi ej plåga dig med nå'n mer pärs!
En sångare är du, av riktigt stort mått
och älgar du fällt, med väl riktade skott.
Men Tobbe har dig ändå slätt, fler älgar fått.
Han siktar gott!

10. Slutligen stämmer vi upp en fanfar!
Vi har ingen fela, men ton vi oss tar
och utbringar nu ett fyrtaldigt hurra,
för Tor Erik Olausen, sextio i da!
Du glade, gode jubilar, du juli- karl.
Vår sång är klar!

KRONTORP 100 ÅR

I början av 1980- talet tog jag itu med att sortera en diger lunta med gamla gårdspapper och annat som sparats i Barrud. Resultatet blev en liten skrift som kallades "Rapport från en byrålåda".

Bland dokumenten fanns också uppgifter om Krontorps historia. Det blev känt att Krontorp funnits som en registrerad enhet i 100 år. Den formella avstyckningen och försäljningen hade skett år 1881. Detta hindrade inte att hundraårsjubileum firades år 1982, med en hejdundrande fest i Krontorp.

Dagen till ära skrev jag en visa om Krontorps historia, med Povel Ramels "Karl Nilsson" som melodi. Liksom förlagan är visan medvetet skriven på ett omständligt och detaljrikt sätt. Versraderna är orimmade och refrängen rimmad.

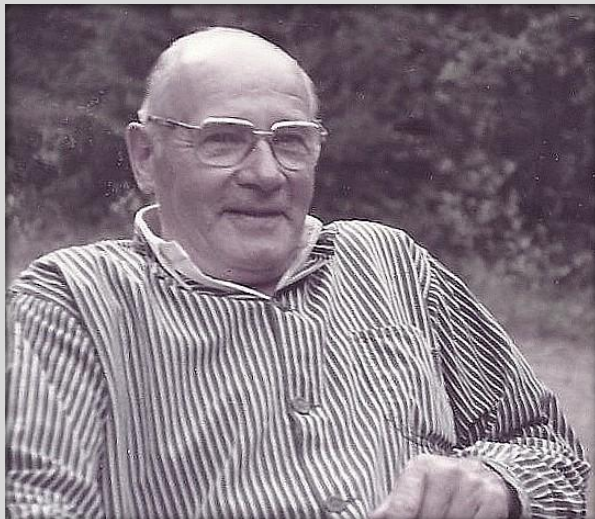
Uruppförandet skedde den 7 augusti år 1982 som allsång.

Medan ni tittar på bilderna och texterna här nere kan ni lyssna på verserna 1, 2, 7 och 8, insjungna på en bandspelare dagen efter partyt, av Lena (19) och Alf (45):

<https://youtu.be/GF2wNbdaZLg>

(Klicka vänsterpil på Youtube, så kommer ni tillbaka till dokumentet)

I dag, kära vänner, vi samlats i Krontorp
som har vuxit upp till ett eget litet land.
Det ligger på gränsen till Wärns och till Kronan,
omgärdat av en stenmur och någon gårdsgårdsstör.
/: Det har vuxit upp till ett eget litet land
som ändå med byn Barrud behållit sina band :/

Det börja' i slutet av artonhundratalet,
ja, för att vara noggrann, år arton- åttio- ett.
Då sålde Bror Wern och hans hustru Charlotta
till Per Edward Persson och hans maka Mari.
/: Och dom flytta hit och byggde hus och hem
och vad vi kan förstå, så gick det ingen nöd på dem :/

Maria och Per Edward, de levde här i Krontorp
i dryga tre decennier och se'n sa' de adjö.
De sålde till Per Adolf Karlsson i Barrud
som var deras granne se'n många Herrans år.
/: Men han bodde kvar i Barrud som förut
och husen här i Krontorp han genast hyrde ut :/

In flytta Gustaf med hustrun Lowisa
och Lotta, som var syster till Lovisa, flytta' med.
Men Lotta blev krasslig och hamna' snart på "hemmet"
Men Gustaf och Lowisa, dom stanna' kvar en tid.
/: Ja, dom bodde kvar till vintern tjugo- tre.
Då flytta' Gustaf hem för gott och så var de' med de' :/

Husen i Krontorp de revs nu till grunden
och det blev många bräder som lades i en hög.
Tre bröder tog bräder och byggde ett bryggghus
och samma bröder brukade ännu lång tid den jord,
/: där det växte upp båd' havre, korn och råg,
uppå den plats, där nuförtiden ingen stuga låg :/

Se'n kom Adolf Eriksson till Barrud, med Anna.
De brukade Krontorp i cirka femton år.
Därpå kom Pers David och ville marken odla
och "jordbär" var den näring han ville pröva på.
/: Men ogräset blev allt till ett stort besvär,
för rensade, det gjorde han nog mest med sitt gevär :/

De närmaste åren blev Krontorp en djungel
som snart växte upp, där förr var åkerjord.
En jagande yngling, från töreboda- trakten,
av rena slumpen, satte där en dag sin fot och sa:
/: Här vill jag ha ett hus att vara i.
Jag byter bort det hus jag har. Här kan jag vara fri ! :/

Den yngling vi beskrivit, han hade en hustru
som hette Barbro, Gudrun, Margareta Gunnarsson.
Med henne och hunden och sönerna båda
han drog iväg till Krontorp och röjde upp en tomt.
/: Och där växte upp en stuga och en bod,
uppå den plats, där förr i tī n den gamla kåken stod :/

Nu har vi berättat om alla de människor
som bott och brukat Krontorp i hundra långa år.
Vi minns Per Edward, Per Adolf, Maria,
Lowisa och Gustaf och Lotta likaså.
/: Dom alla gått bort, men Krontorp det består.
Vi önskar Krontorp välgång i många goda år ! :/

Som sagt, kära vänner, vi samlats i Krontorp
som har vuxit upp till ett eget litet land.
Det ligger på gränsen till Wärns och till Kronan,
omgärdat av en stenmur och någon gårdsgårdsstör.
/: Det har vuxit upp till ett eget litet land
som ändå med byn Barrud behållit sina band :/

/: Det har vuxit upp till ett eget litet land
som ändå med byn Barrud behållit sina band :/.

1982-08-07/ Troubadix.

slut